

Landskap: Skåne Upptecknat av: P. A. Svensson
 Härad: V. Göinge, S. Asbo Adress: Tjörnarp
 Socken: Heäglinge, Höja Berättat av: egna upplevelser
 Uppteckningsår: 1944 Född år 1871 i Höja

Om tobak, dess odling, behandling och
användning. s. 1-5.

L. u. F. 27.

M. 9532:1.

Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Svensson
Härad: V. Göinge, L. Åsbo Adress: Tjörnarps
Socken: Häglinge, Höja Berättat av: Egna upplevelser förmänligast från Höja och Häglinge
Uppteckningsår: 1944 Född år 1871 i Höja

Utom i Tjörnarps, där jag nu bor, har jag haft min verksamhet i Höja, Södra Åsbo härad, Lund; Öja, Herrestads härad, och Häglinge, Västra Göinge härad, men på ingen av de platserna har någon tobak odlats.

14) Ännu senare än 1880 kunde man köpa billiga cigarrer. Omkring 1890-talet kunde man köpa cigarrer för 3 öre stycket. Man påstod, att de skulle vara "Annelövsare". För riktigheten av detta vågar jag icke garantera.

15) Små snuggor av olika slag, halvlånga pipor, långa pipor, och stundom riktiga "jättepipor." När en person satt i en vanlig gungstol, hände det icke sällan, att han hade en pipa, som var så lång, att pipholken stod på golvet. Min fader hade en sådan, och denna hade han fått som present av en stor samlings ungdomar, som han på sin tid undervisade i skrivning och räkning. Piporna vore (egentligen pipskaftet) av trä, men rätt ofta hade man, då ett rådjur var fällt, skurit benen av detsamma och urholkat dem, och sedan satt en bit i vardera änden, varefter man i den ena änden hade en pipholk och i den andra änden ett munstycke, vanligen av horn. Sådana pipor tillverkades naturligtvis hemma. Var piporna för övrigt tillverkades, är okänt för mig.

När pojkarna började röka, kan jag icke säga, men att det i många fall var mycket tidigt, är säkert. Ja, det var verkligen, innan de voro torra bakom bronnen." Rätt ofta började de på den konsten, innan de voro konfirmerade.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9532:2.
Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Svensson
Härad: V. Göinge, I. Asbo Adress: Fjörnarps
Socken: Härlinge, Höja Berättat av: egna upplevelser förnämligast
Uppteckningsår: 1944 Född år 1871 i Höja

Jag såg aldrig på de platserna, där jag hade min verksamhet, några kvinnor röka, varken pipa eller cigarr. Pipans huvud var, då det var långpipa, av perslin, vilket ofta var prytt med ett djur, en blomma eller dylikt. I detta stoppades tobaken, ofta Ystadstobak eller F.H.Keckums tobak. Båda två vere förfärligt starka, och det behövdes tränade rökare för att kunna tåla sådan tobak. Man kunde inte stoppa piphuvudet mer än högst halft, ty det var så stort, att det rymde väldiga mängder. Tobaksoljan samlades i holken, som rätt ofta måste tömmas på den förfärligt starka oljan. Man tände pipan genom att stryka en tändsticka (svavel, fosfor) mot en vägg, ett föremål eller mot kläderna, och sedan sticka stickan ned i pipan och så suga på.

I många hem hade man en s.k. piphylla, en hörnhylla, och på den hade man ofta ett halft tjog piper av olika slag. När så främlingar kommo, stoppades den ena pipan efter den andra och överlämnade till gästen. Var det t. ex bjudning, såg man långa rader av manfolk sitta och "patta" på piper. Cigar-rer kom inte i fråga.

16) Piptobaken förvarades i ett schatull. Detta hade kubisk form. Överst fanns ett med gevinder fästet lock, som kunde lyftas upp, men som icke fick vara öppet längre, än då pipan stoppades. I nedre delen av schatullet fanns en liten utdragslåda, i vilken man förvarade nålar, knappar o.d. Schatullet rymde 1 eller högst 1 och 1/2 kbdm.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9532:3
Landskap: Skåne Upptecknat av: P. A. Svensson
Härad: V. Göringe, I. Asbo Adress: Tjörnsjö
Socken: Heäglinge, Höja Berättat av: Densamma
Uppteckningsår: 1944 Född år 1871 i Höja ²
man

17) Kvinnorna och icke få män stoppade snus i näsan, men många vräkte snus i munnen, och redan innan barnen slutat skolan, hände det någon gång, att de hade snus med sig, som de stoppade i munnen. Den, som stoppade snus i munnen, lade mulbänk. Seden att tugga snus är något av det vidrigaste, som kan tänkas. Ofta såg man män, (så gör man någon gång än) som på underläppen ha en mörkbrun rand, orsakad av snussås. Ett uttryck, som jag som barn hörde, passar nog att anföra här. Det skulle ha uttalats av en präst, som både rökade, snusade och tuggade (om det gäller snus-ellertobakstuggning är obekant), han skulle ha sagt: "Den, som röker, han luktar som ett svin, den, som snusar, han ser ut som ett svin, och den, som tuggar, han e ett svin."

Snusningen tog sig ofta mycket löjliga former. Såsom gammal kantor har jag varit med om åtskilligt. Naturligtvis gällde det att, då man gick till kyrkan ha snus med sig. Mitt under predikan tog en gammal man upp sin dosa och tog sig en pris. Då han själv tagit-- på den tiden var det mycket folk vid gudstjänsterna-- bjöd han på alla dem, som sutte med i samma bänk. Men då det var skött, ställde han sig i bänken och knuffade på dem, som sutte i bänken framför, och så fingo alla de av den ädla varan, och t.o.m. de, som sutte i ännu en bänk framför, skulle undfägnas. När det var skött, blev det fråga om dem, som sutte bakom. Gubben stod i bänken och räckte ut snusdosa, medan prästen höll på att predika. Att bjuda snus var mycket vanligt

M. 9532:4
Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Iversson
Härad: V. Göringe, I. Asbo Adress: Tjörnarp
Socken: H. Äglinge, Höja Berättat av: Densamme
Uppteckningsår: 1944 Född år 1871 i Höja

Snusningen har varit och är (kanske i all synnerhet snustuggningen) en nästan hemsk last. Jag känner mig manad till att här berätta om en sak från förra krigets tid. En torpare hade inte snus, och på grund av ransoneringen med den varan kunde han inte få ut ~~utav~~ ^{snus} varan. Han träffade då en snustuggare. "Har du snus?" frågade torparen. "Ja, men jag har inte något med mig", blev svaret "Då går jag med dig hem," sade torparen. Och nu gick han den över två km långa vägen för att få fylla munnen. Jag såg honom, när han kom till baka. Då var han idel selsken, men han såg ut som ett svin.

18) Snuset förvarades i en flaska, som man ställt på något fuktigt ställe, för att det skulle behålla sin fuktighet. Man köpte i allmänhet doser av metall eller näver. Sällan tillverkade man själv doser.

19) Tuggtobaken förvarades i allmänhet i doser.

20) Den ene snusade, den andre tuggade, den tredje rökade. Om man skulle våga att här, då det gäller vanorna, tala om social skillnad, så kommer jag nog sanningen mycket nära, om jag påstår, att rätt många gamla präster föredrogo att stoppa snus i näsan.

En gräsligt ful sed med snustuggare var den, att då det gällde att gå till berdet, så skulle de först "gödsla" ur munnen, vilket tillgick på det sättet, att vederbörande körde pekfingeret in i munnen och vräkte ut hela massan, som legat vid käkbenet, utåt.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9532:5
Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *P. A. Svensson*
Härad: *V. Göringe, I. Asbo* Adress: *Tjörnarp*
Socken: *Härlinge, Håja* Berättat av: *Densamme*
Uppteckningsår: *1944* Född år *1871* i *Håja*

- 21) Obekant.
22) Tobaksodling har ej förekommit
23) ---
24) Jag har hört sägas, att somliga anset snusning i näsan vara bra för ögonen
25) Jag kan icke besvara den frågan.
26) Obekant
27) Obekant.
28) Snusnäsdukar köptes i butikerna
29) Jag kan inte tro, att några inskränkningar ha förekommit i fråga om bruket av tobak. Det förefaller snarare, som om bruket tilltagit

Det här återgivna är min egen erfarenhet under årens lopp

Ifyll endast ovanstående uppgifter!